

Greinargerð með útkomuspá 2024 og fjárhagsáætlun 2025

Útkomuspá 2024

Áætlað er að tekjur aukist töluvert frá áætlun eða samtals um 910,1 mkr. Munar þar mestu um innspýtingu í málaflokkinn sem var samþykkt eftir að fjárhagsáætlun Bergrisans fyrir árið 2024 var lögð fram, eða 737,4 mkr. Til viðbótar er áætlað að hlutur Bergrisans í útsvari sveitarfélaga verði um 65,7 mkr umfram áætlun. Að lokum eru áætlaðar 107,1 mkr tekjur vegna NPA samninga en þetta er ekki viðbót heldur var þessi upphæð dregin frá útgjöldum vegna NPA í fjárhagsáætlun ársins 2024. Er því aðeins um breytta framsetningu að ræða á NPA samningum.

Varðandi búsetu-, vinnu- og virkniúrræði hjá sveitarfélögum þá eru þau í heildina á pari við áætlun ef litið er framhjá launapotti sem var inni í fjárhagsáætlun. Flestar einingar eru mjög nærri áætlun, en helst ber að nefna að Kópurinn fer hlutfallslega aðeins yfir vegna aukningar á notendum og þyngri þjónustupörf, Viss Gagnheiði fer yfir áætlun en tölur í áætlun voru rangar (átti að vera 112,6 mkr en var sett inn sem 99,6 mkr) og Viss Þorlákshöfn fer aðeins yfir en það var samþykkt að bæta við stöðugildi þar núna undir lok ársins. Jafnframt fer Birkimörk 21-27 aðeins fram yfir en það hafði ekki verið gert ráð fyrir launahækkunum í áætlun ársins á þeirri einingu. Vallholt 27 og Nauthagi 2 voru nokkuð undir en ekki var jafnmikil nýting á báðum einingum eins og gert hafði verið ráð fyrir í áætlun.

Nýr samningur var undirritaður við Sólheima á árinu og hækkuðu greiðslur til þeirra um 21,1 mkr frá áætlun ársins. Jafnframt var samþykkt að greiða viðbótarframlag að upphæð 3,6 mkr til Fögrubrekku vegna ársins 2023 sem skýrir frávik frá áætlun. Í Skaftholti hefur notendum fækkað á meðan bætt var í þjónustusamning við Klettabæ og Andrastaði en ekki hafði verið gert ráð fyrir fullu ári í þeim samningum í fjárhagsáætlun (aukningu í kostnaði er mætt með auknum framlögum frá Jöfnunarsjóði). Undir aðra þjónustusamninga falla Vinakot og samningur um iðjupjálfa hjá HSU.

Undir notendasamningum og stoðþjónustu var sértæk þjónusta við börn ekki inni á áætlun ársins en gert er ráð fyrir 215 mkr kostnaði á árinu og koma aukin framlög frá Jöfnunarsjóði á móti hækkun hér. Í NPA samningum er útkomuspáin 153,5 mkr yfir áætlun en á móti dregst frá framlag ríkisins upp á 107,1 mkr sem er tekjufært en hafði verið fært til lækkunar á gjöldum í áætlun ársins. Raunfrávik er því 46,4 mkr sem skýrist af kjarasamningshækkunum og fjölgun NPA samninga á árinu. Gert er ráð fyrir að aðrir liðir undir notendasamningum og stoðþjónustu séu á áætlun.

Rekstrarkostnaður er aðeins umfram en munar þar helst um aðkeypta sérfræðiþjónustu og almennan rekstrarkostnað eftir aðskilnað frá Árborg en ekki hafði verið gert sérstaklega ráð fyrir því í fjárhagsáætlun 2024.

Ljóst er að gjöld eru að fara töluvert umfram fjárhagsáætlun og munar þar mestu um sértæka þjónustu við börn, NPA samninga og aukningu á þjónustusamningum í búsetu, vinnu og virkni. Þessum auknu útgjöldum er hins vegar mætt með innspýtingu í málaflokkinn og gott betur og stefnir því í rúmlega 600 mkr hagnað á árinu. Þess ber að geta að innspýtingin er bara nýtilkomin og því hefur ekki gefist ráðrúm til að nýta allt fjármagnið en ljóst er að þörfin er vissulega til staðar. Verður það því áskorun næstu missera að efla þjónustu á starfssvæði Bergrisans og draga úr biðlistum með hliðsjón af auknu framlagi.

Fjárhagsáætlun 2025

Spáð er að útsvartekjur sveitarfélaga hækki um 6,7% á næsta ári og skilar það 27,8 mkr hækkun hjá Bergrisanum. Óvissa ríkir hins vegar um breytingar á framlagi jöfnunarsjóðs á næsta ári þar sem verið er að leggja lokahönd á nýjar reglur um útreikning í málaflokki fatlaðra. Í ljósi óvissunnar var tekin sú ákvörðun að miða við óbreytt framlag milli ára. Áætlað er að framlag vegna NPA samninga hækki um 36,5 mkr á milli ára.

Nokkur hækkun er í búsetu-, vinnu- og virkniúrræðum hjá sveitarfélögum. Munar mestu um launahækkanir næsta árs sem og að Nauthagi 2 og Vallholt 27 verður í fullum rekstri allt árið. Til viðbótar er gert ráð fyrir viðbótarkostnaði við leigu vegna viðhalds húsnæðis að Birkimörk 21-27. Að lokum er um að ræða aukinn kostnað á öllum Viss stöðum á svæðinu vegna fjölgunar stöðugilda á árinu 2024 sem kemur að fullu inn á næsta ári. Er aukning stöðugilda hjá Viss liður í þeirri vegferð að auka umfang vinnu- og virkniúrræða.

Gert er ráð fyrir að úrræði hjá Klettabæ taki enda á fyrri hluta ársins og við taki önnur úrræði sem flokkast undir einstaklingsstuðning. Að öðru leyti er gert ráð fyrir hefðbundnum hækkunum á öðrum samningum fyrir utan að Vinakot (undir öðrum þjónustusamningum) fellur út.

Í áætlun næsta árs er gert ráð fyrir að fjölgun verði á NPA samningum og með því verði Bergrisinn með hlutfallslega sambærilegan fjölda NPA samninga og önnur svæði. Þá er sömuleiðis gert ráð fyrir fjölgun beingreiðslusamninga og stuðningsfjölskyldna auk þess sem einstaklingsstuðningur er að aukast umtalsvert. Er þetta allt hluti af áætlun Bergrisans að auka við þjónustu á svæðinu til samræmis við innspýtingu í málaflokkinn.

Gert er ráð fyrir að rekstrarkostnaður hækki örlítið miðað við útkomuspá ársins 2024.

Niðurstaða ársins stefnir í 256,4 mkr hagnað sem er aðeins um 6,5% afgangur af áætluðum tekjum sem rétt dugar fyrir rekstri á nýjum búsetukjarna sem áætlað er að opni á árinu 2026. Ljóst er að lítið má útaf bregða í rekstri ársins eigi áform um áframhaldandi uppbyggingu að standast. Að því sögðu er vinna hafin við að hámarka nýtingu og skilvirkni úrræða með það að markmiði að fatlað fólk fái þjónustu sem stuðlar að markmiðum um að geta lifað sjálfstæðu lífi á eigin forsendum.

Selfossi, 20. september 2024

Bjarki R. Kristjánsson